

Omaniku ootused OÜ Rail Baltic Estoniale

Riigi osalemise põhjus OÜ Rail Baltic Estonias

- Läbi äriühingu tagada aktsionäri õiguste teostamine Läti Vabariigis asutatud ühissettevõttes RB Rail AS-is (valdusfirma tegevus);
- OÜ Rail Baltic Estonia on Eesti Vabariigi piires toimuvate Rail Baltic raudtee rajamisega seonduvate tegevuste rakendusasutuseks ja peamiseks elluviijaks;
- OÜ Rail Baltic Estonia saab rajatava Rail Baltic raudtee infrastruktuuri haldajaks Eesti Vabariigi territooriumil asuval osal.

Strateegilised eesmärgid

- OÜ Rail Baltic Estonia peamiseks tegevusalaks on Rail Baltica raudteeinfrastruktuuri arendamine ja rajamine Eesti Vabariigi territooriumil Eesti Vabariigi huvides, samuti osalemine riikidevahelises koostöös, mis on vajalik tervikliku Rail Baltica raudteeinfrastruktuuri rajamiseks. Lisaks omab osaühing osalust Läti Vabariigis asutatud ühissettevõttes RB Rail AS ning teostab aktsionäriõigusi Eesti Vabariigi huvides. Rail Baltica raudtee, raudtee infrastruktuuri ja sellega seonduvate ehitiste arendamise ja rajamise all peetakse silmas 1435 mm standardil põhineva raudtee ja sellega seonduvate ehitiste tehnilist projekteerimist, ehitamist ning haldamist ja nendega kaasnevat tegevust.
- 7. detsember 2023. a. Vabariigi Valitsuse kabineti otsusel, memorandumis „Rail Baltic´u rajamise hetkeseis, arengud ning 2030. aastaks valmimine“- jagada RB ehitamine etappideks, kinnitati, et esimese etapi lõpuks, 2030. a. valmib Eesti Vabariigi piirini, mis vastab parameetritele: projektkiirus 249 km/h, raudtee on kogu ulatuses elektrifitseeritud, liiklusjuhtimissüsteem on ERTMS tase 2.
- OÜ Rail Baltic Estonia omamise strateegiline eesmärk on tagada Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021-2035 elluviimine Rail Baltica raudtee, raudtee infrastruktuuri ja sellega seonduvate ehitiste rajamist ja haldamist puudutavas osas ning kindlustada Rail Baltic raudtee vastavus ohutusnõuetele, kaasaegsetele tehnilistele normidele ja avatud veoturu ootustele.
- OÜ Rail Baltic Estonia järgib raudteeseaduse ning Euroopa Liidu õigusaktide nõudeid, et tal oleks võimalik taotleda raudteeinfrastruktuuri ettevõtja tegevusluba Rail Baltic raudtee valmimisel ja avalikuks kasutuseks määramisel.
- Riik kavatses seada OÜ Rail Baltic Estonia kui raudtee infrastruktuuri ettevõtja kasuks hoonestusõiguse Rail Baltic raudtee ja seda teenindava maa osas. Rail Baltic raudtee infrastruktuuri haldaja ülesandeid täites on OÜ Rail Baltic Estonia ka elutähtsa teenuse osutaja ja omab seeläbi ka riigikaitseliselt olulist funktsiooni.
- OÜ Rail Baltic Estonia teeb koostööd Läti ja Leedu Rail Baltic raudtee infrastruktuuri haldajatega, et sõlmitud kokkulepete tulemusel luua alused Rail Baltic raudteele seatud eesmärkide saavutamiseks esimesel võimalusel. Kokkulepete eesmärgiks on vähendada tulevaste raudteedajate administratiivset koormust (*one stop shop*), kehtestada ühtne kasutustasu tariif Balti riikides, vähendada raudtee haldus- ja hoolduskulusid, jagada koostöös raudtee läbilaskevõimet, kehtestada ühiselt rongide graafikuid ning planeerida raudtee hooldust.

- Pakkuda taristukeskkonda, mis toetab riigiasutuse põhitegevust, on optimaalsete elueakuludega ja on kooskõlas valdkondlike strateegiate eesmärkidega (Lisa 1).
Strateegiline mõõdik: OÜ Rail Baltic Estonia võtmenäitajad vastavalt mõõdikute rakendumisele.
- Olla Kliimaministeeriumile strateegiline partner riigi transpordipoliitika kujundamisel, kestliku taristu arendamisel ja riigieelarve protsessi sisendi andmisel.
Strateegiline mõõdik: kokkulepitud tegevuste täitmine tähtaegselt ja kvaliteetselt – sihtväärtus 100%.
- Olla targa tellijana avaliku sektori eeskuju, transpordivaldkonna innovatsiooni ja kestlikusse eestvedaja, parimate praktikate looja ja levitaja.
Strateegiline mõõdik:
 - *Koostöökokkuleppes planeeritud innovatsiooni toetavate algatuste elluviimine;*
 - *Koostöökokkuleppes planeeritud keskkonnahoidlikku toetavate algatuste elluviimine;*
 - *Väärtus- ja koostööpõhiste hangete osakaal;*
 - *Parim võimalik materjali bilanss objekti/ projekti kohta.*
- Arvestada taristu kavandamisel (sh elektrifitseerimisel) mõju avalikule ruumile, elukeskkonnale ja regionaalarengule sealhulgas pidades silmas kohaliku arengu võimestamist. Rakendada avalikku ruumi mõjutava taristu, ehitiste ehitamise ja ümberehitamise varasel kavandamisel ning edasistes protsessides, sealhulgas valmimisjärgsel analüüsil kvaliteetse ruumi aluspõhimõtteid, kasutades selleks Davosi ruumiloome kvaliteedisüsteemi hindamislehte¹ ja/või Euroopa uue Bauhausi juhiseid².

Finantseesmärgid

- OÜ Rail Baltic Estonia tegutseb valdusettevõttena kuni Rail Baltic raudteetaristu valmimiseni Eestis ja ei teeni antud ajahetkel ega lähiperspektiivis kasumit. Rail Baltic raudtee valmides – tegutseb OÜ Rail Baltic Estonia avaliku raudteetaristu ettevõtjana.
- Äriühingu tegevuse likviidsuse aluseks on Rail Baltica raudtee, raudteetaristu ja sellega seonduvate rajatiste loomise etapis osanikupoolne finantseering, kas sihtfinantseeringu, kapitalisissemakse või muul sobival viisil.
- Lähtuda majandustegevuse kavandamisel riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve koostamisel OÜ Rail Baltic Estoniale valitsusasutuse otsusega seatavast valitsussektori eelarvepositsiooni mõju eesmärgist, netovõlakoormuse eesmärgist ning transpordisektori investeeringute mahu eesmärgist. Optimaalse omakapitali proportsiooni koguarvestest määrab Rahandusministeerium „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes“, millest äriühing finantsplaanide koostamisel peab lähtuma.
- Lähtudes majandustegevuse kavandamisel optimaalsest riskitasemest.

¹ Hindamisleht “eestikeelne tööleht.pdf” on allalaetav Kultuuriministeeriumi veebilehelt <https://www.kul.ee/uuringud#arhitektuur>.

² Sealhulgas Euroopa uue Bauhausi Kompass, https://new-european-bauhaus.europa.eu/document/download/405245f4-6859-4090-b145-1db88f91596d_en?. Euroopa Investeerimispank avaldab novembris oma juhised Euroopa uue Bauhausi põhimõtete rakendamiseks investeeringutes jne.

- Realiseeritavad investeeringud peavad olema põhjalikult läbi analüüsitud ja kaasnevad riskid kaardistatud ning riskide realiseerumisel nende minimeerimine arvesse võetud.
- Riik ei oota OÜ Rail Baltic Estonia-lt stabiilseid dividende, vaid vastav otsus tehakse arvestades äriühingu võimalusi ning seda pikaajalises perspektiivis.
- Tagamaks Rail Baltic raudteetaristu ajakohase valmimise, peab omanik tagama OÜ Rail Baltic Estoniale vajaminevad finantsvahendid.